

ДОМАКНИЯ

ПРИТУРКА

НА

„ЖЕНСКИЯ СВѢТЪ“.

Годишен абонатентъ
предплатимъ :

I за абонатитъ на
„Ж. СВѢТЪ“
въ България лева 2
„странство „ 3
II за неабонатитъ на
„Ж. СВѢТЪ“
въ България лева 3
„странство „ 4

Абонати и въобще
всичко, що се отнася
до „Домакния“, се ад-
ресуватъ до Дирекция-
та на „Женския СВѢТЪ“
улица Войничка
№ 122.

ИЗЛИЗА НА 10 ЧИСЛО ВСЪКИ МѢСЕЦЪ.

Съдържание :

*Четения въ семейството, канцелария и библиотека.
Шевица. — Броейе. — Домашна медицина. — Обяснения
на образците отъ ръководилата. — Корреспонденция.*

Четения въ семейството, канцелария и библиотека.

Нищо не е по-добро отъ една добра книга, казва Joubert. И защо ли? Защото добрата книга е отражение и отзвукъ на добрата душа, а нищо не е по-хубаво отъ добрата душа, ако и загатвана и гледана задъ прочитанитъ отъ насъ думи. Добритъ четения задоволяватъ и развеселяватъ сърдцето, а още причиняватъ радостъ и утѣшение; успокояватъ духа и съставляватъ единъ видъ разговоръ между ученъ човѣкъ и благородно сърдце. При туй още добрата книга е отлични другаръ за прѣкарване врѣмето.

„Желателно би било да обичатъ женитъ да четатъ внимателно, казва г-жа де Шкюдери. Има обаче жени, които, ако и да сѣ естествено даровити, твърдѣ рѣдко четатъ; а по чудното е, че често пъти такива жени прѣдпочитатъ да имъ се стѣга душата отъ бездѣлнето, когато сѣ сами, отколкото да четатъ. Известно е при това, че чрѣзъ четението умътъ се просветява и разсѣдѣтътъ се прѣобразува, колкото не може се сполучи то чрѣзъ разговори; защото чрѣзъ разговора получаваме само първитъ мисли на говорящия, догдѣто чрѣзъ четението имаме послѣднитъ мѣнение на писателя, за да ни остане нѣщо въ ума слѣдъ прочитаннето съчинената отъ него книга.“

Колцина, лишени по възрастъта и страданията

си отъ общественитъ удоволствия, бихъ счели за отвратителенъ живота си безъ помощта на книгитъ!

Четението е необходимо нужно за жената, каквото и да би било общественото ѣ положение, защото винаги чрѣзъ прѣдаване резултата отъ опита, разширява знанията и обогатѣва ума. Цѣли томове книги можели би да се напишатъ за нечислене добринитъ, които произтичатъ отъ добритъ четения.

Затова похвално и много полезно нѣщо е навикътъ и наклонността къмъ четението, та мома и женитъ, които иматъ и двѣтъ тия наклонности, направилтъ да си гиспазятъ, като ще се пригизятъ, щото да посветиватъ по нѣколко часа всѣки день за четение, стѣ обаче съ това да не забравятъ другитъ имъ длѣжности.

Ето защо прочее всѣки добръ уредецъ горѣдолу домъ трѣбва да има неспрѣмѣнно отдѣлна стая за канцелария (писалище) и библиотека въ стѣ врѣме. Мобилитъ на тая стая не сѣ много и дѣлсозни; стигатъ мислимъ: една маса съ единъ малкъ шкафъ, писмовлагалище или сандѣче трѣе за писма, нѣколко стола, паперче за ненуждитъ бумажни, мастилица съ пера и хартия.

Стѣнитъ на писалището трѣбва да сѣ покрити съ хартия отъ тъменъ шаръ или пакъ да сѣ боядисани съ тъмна боя.

Въ писалището на кѣщата се помѣства библиотеката по четиридѣхъ стѣни на стаята.

К. Иванова.

Ш е в и ц а.

ГЛАВА I.

Първоначални шевници.

(Продължение отъ 10-й брой.)

Листчето отъ трапдафилз (фиг. 22 и 23). — Листчето въ 22 а фигура се прави еднакво съ онова въ 15 а фигура, брой 10 ий, съ единичката разлика, че конциътъ, вмѣсто да стоиътъ прави, ставатъ криви, та така заприличва съ естественъ листъ. — Другъ още по-хубавъ листъ се прѣдставлява въ 23 а фиг. Първомъ се изработва срѣдната жиличка съ очичкитъ си, а околността ѝ — съ корень; послѣ едната страна се шие съ тигелъ, а другата съ настѣпка, на които отъ лицето бодоветъ сѣ по-едрички. Този шевъ се изпълнява, като се почне отгорѣ съ единъ конецъ, а послѣ се извади иглата точно по срѣдата му отъ двѣтъ страни и се направятъ два бода отъ същата голѣмина и направление и т. н.

Петолестъ (фиг. 24) начертава се и трипосва се. Първо се правятъ срѣднитъ петъ лѣчести листове, послѣ посрѣдъ лѣжащитъ, а най-послѣ външнитъ; подиръ всичко това — сѣмето. И таа шевница мѣчно се изработва на рѣка, но най-лесно се прави обтѣгната на гергеѣ.

Цептеница (фиг. 25 и 26). Фигурата 25 а се работи тъй: трипосва се, напълнюва се и се зашива съ възходящъ лѣчеобразенъ бодъ; а въ срѣдата правимъ една голѣма очичка. А 26-та фигура се трипосва и напълнюва, а отгорѣ се работи както листчето въ 20-а фиг. второто листче брой 10-ий; а въ срѣдата правимъ по-малка очичка.

Възходяща — изрѣзана листъ (фиг. 27). — Начертаваме листа, трипосваме го и напълнюваме му двѣтъ страни (виждъ фиг. 29), които покриваме съ възходящъ шевъ. Външния и вътрѣшния край и на двѣтъ страни на листа изработваме съ шевница корень; особено на вътрѣшния край правимъ два реда корень, за да бѣде здравъ слѣдъ като се отрѣже срѣдата. Подиръ като изрѣжемъ срѣдната частъ на листа, вземаме въ игла по-дебеличкътъ конецъ и изработваме вътрѣшния счупенъ шевъ, като убодваме иглата ту на едната, ту на другата страна; тъй така въ счупена линия зашити конци се казватъ основа и се изработватъ изново, като се вмѣкне иглата отгорѣ помежду двата конеца и се изважда отдолу ту прѣзъ първия, ту задъ втория конецъ; та по тоя начинъ става показваната въ 28 фигура зигзагова шевница.

К р о е н и е.

Рокличка съ пластронъ (Фиг. 12).

Грѣдна обиколка: 52 с. м.

Височина на корсажа: 17 с. м.

Дължина на роклята: 90 с. м.

Начертаваме си единъ правоѣгълникъ ABCD,

имѣющъ за височина 17 с. м., а за ширина половината отъ грѣдната обиколка, сир. 26 с. м. Располюваме правоѣгълника чрѣзъ перпендикуляра EF. Два с. м. на лѣво отъ А дръпваме линията GH, успоредна на AC: това е прѣдзначено за подгавка; на дѣсно отъ Е нанасяме $\frac{1}{10}$ частъ отъ половината грѣдна обиколка и дръпваме вертикалната линия JK, на която дължината се равнява съ $\frac{1}{4}$ отъ грѣдната обиколка безъ 2—2 $\frac{1}{2}$ с. м. На лѣво отъ Е нанасяме $\frac{1}{10}$ отъ половината грѣдна обиколка и дръпваме линията LM, успоредна на JK; съединяваме най-послѣ М съ К чрѣзъ хоризонтална черта.

Прѣдно рамо. Измѣрваме 3 с. м. отъ J къмъ В и поставяме N; отъ J къмъ Е $\frac{1}{2}$ с. м. и на надолу $\frac{1}{2}$ с. м. поставяме O; съединяваме N съ O чрѣзъ една крива линия.

Задно рамо. Измѣрваме 3 с. м. отъ L къмъ А и поставяме P; отъ L къмъ Е $\frac{1}{2}$ с. м. и на надолу $\frac{1}{2}$ с. м. поставяме Q. Съединяваме P съ Q чрѣзъ една крива линия.

Прѣдно и задно изрѣзано мѣсто на рѣкава. Отъ O описваме една крива линия до срѣдата на линията K M, като се допира и до срѣдата на линията J K; тоже и отъ точката Q описваме крива линия до срѣдата на K M, която да се допира о срѣдата на L M.

Прѣденъ вратникъ. Измѣрваме 5 с. м. отъ В къмъ D и дръпваме хоризонталната линия RS, на която дължината се равнява съ разстоянието NB безъ $\frac{1}{2}$ с. м.; съединяваме N съ R чрѣзъ наклонна линия.

Заденъ вратникъ. Измѣрваме 4 с. м. отъ G къмъ H и дръпваме хоризонталната линия TU съ $\frac{1}{2}$ с. м. по-къса отъ линията GP, съединяваме U съ P чрѣзъ една крива линия.

Пластронъ (plastron). Измѣрваме отъ D къмъ F 4 или 4 $\frac{1}{2}$ —5 с. м. споредъ ширината на пластрона и поставяме V; продължаваме линията BD отъ D до 73 с. м. и поставяме X, отъ гдѣто на лѣво дръпваме една хоризонтална линия XY дълга 22 с. м.; 2 с. м. надъ Y поставяме точката Z, които съединяваме съ X чрѣзъ крива линия, съ V чрѣзъ наклонна линия; съединяваме най-послѣ и V съ R чрѣзъ наклонна линия.

Затворенъ рѣкавъ (Фиг. 13). Начертаваме правоѣгълникъ ABCD, имѣющъ за височина 6—8 с. м., а за широчина дължината на линията JK плюсъ 1 с. м. Измѣрваме отъ А къмъ C $\frac{1}{3}$ отъ широчината на правоѣгълника и поставяме E, отъ C къмъ D 2 с. м. и поставяме F; 1—1 $\frac{1}{2}$ с. м. надъ D поставяме G.

Горенъ и доленъ край: Съединяваме B съ E и G съ F чрѣзъ криви линии.

Срѣда. Линия BG.

Зашиваме чрѣзъ поваденъ рѣбъ E съ F по една съвѣсъмъ малко накривена линия.

Отворенъ рѣкавъ (фиг. 14). Правоѣгълникътъ ABCD съ височина 4 с. м. и ширина колкото височината на изрѣзаното мѣсто на рѣкава 2—3 с. м. Точката E срѣдата на BD.

Сръда: линия А С.

Долен и горен край: съединяваме чрез криви линии точките А и С съ Е. Дветъ краища Е ще се поставят едно върху друго по начинъ, щото горний край на ръкава да съответствува на изрязаното мѣсто въ рокличката.

Скрояване и зашиване. Отръзваме патрона на пластрона отъ оня на корсажа отъ R до V.

Сгъваме плата и скрояваме пластрона, поставяйки върху сгънатото мѣсто страната SX. На горната страна на пластрона отъ страни поставяме патрона на корсажа, като оставимъ едно мѣсто отъ 3 с. м. за поръбване отъ Т до Н и отъ Н до V. — Останалата частъ отъ плата подиръ скрояването на пластрона и на корсажа, употребяваме за ръкавитѣ, които ще се взематъ цѣли или праволинейно, или криволинейно споредъ даденитѣ фигури, които прѣдставляватъ половинките.

Съединяваме пластрона съ корсажа отъ R до V, зашиваме рамената и поръбваме контурата на корсажа отъ Т до Н и отъ Н до V; ще допълнимъ политѣ на рокличката съ единъ или 2 плата споредъ широчината ѝ, за да придобиемъ на долния край, на който контурата ще се поръби отъ 5—6 с. м., една широчина отъ 1.50 до 1.80 м. Височината на горѣрѣченитѣ платове, изрязани праволинейно, ще се равнява съ дължината VZ плюсъ 2 с. м., прѣдопрѣдѣлени да подпълнятъ горния край, който ще бѣде съединенъ съ корсажа.

Въображенето и вкусътъ ще спомогнатъ, щото да се правятъ рокличките колкото се може по-елегантни и да се украсява пластронътъ, гдѣто и както трѣбва съ дантели и др.

Дълга рокличка съ корсажъ.

Този моделъ се придобива, като се исхвърли отъ прѣдописания долната частъ на пластрона, а именно оная отъ VD на долу. Рокличката се допълня съ една пола отъ цѣли платове 73 с. м. или пѣкъ и повече, споредъ желанието ни, дълга.

Корсажътъ се украсява по вкуса на всѣкого, съ пасти или шевици и дантели.

Домашна медицина.

III. Домашна фармакология.

(Вижь брой 7-й.)

б) Знание лекарствата и билките.

А лекарствата, които безъ друго е нужно да съставляватъ малката домашна аптека на всѣкъ домакния, сѣ слѣдующитѣ:

1) *Камфорова спирта*, който служи за триение и намазване противъ болките на ревматизма и възпалението на ранитѣ или ударитѣ. Той, вземевъ въ капки върху малки части захаръ, е още антихолерически.

2) *Камфорова ракла* служи както и спиртътъ, но е по-малко силна.

3) *Стигмата* е много полезна за възпалението на гърлото. Тя се духа въ прахъ до дълбочината на устата, или пѣкъ се прави съ него гаргара, като се смѣси въ голѣма лъжица съ еднакво количество и 150 др. вода.

4) *Бисмутътъ*, употребява се противъ диареята, коремнитѣ болки, единъ дециграмъ въ половинъ чаша вода съ захаръ, два пъти на день. Трѣбва да се употребява съ прѣдпазливостъ.

5) *Липитъ* се правятъ отъ кеневирено сѣме, сварено въ чиста вода, или отъ молоха, или же хлѣбъ, сваренъ съ мѣто. Липитѣ не трѣбва да сѣ много водни, нито пѣкъ и сухи, а при туй трѣбва да бѣдатъ още направени споредъ мѣстото, на което ще се положатъ. Приготовляваме ги въ тѣ нѣкъ пласть, който завиваме добръ; при туй внимаваме, щото катаплазмата да е лека и да има една горещина, търпима отъ бузата ни. А за да ѝ запазимъ горещата, то да не обеспокояваме често болния, покриваме ѝ съ частъ фанела или другъ платъ; но не трѣбва да държимъ катаплазмитѣ повече отъ три часа надъ болнитѣ, защото, като истинитѣ, повече врѣда принасятъ, отколкото полза. Тая проста катаплазма се казва *умекчителна*; ако ли искаме да ѝ направимъ *уталожителна*, то смѣсваме кеневиреното сѣме съ варени глѣби; тя става *възбудителна* (*раздразнителна*), като ѝ напрашимъ съ горчица.

6) *Намокрованието* се състои въ налагане на платове, потопени въ топла или студена течностъ, върху заболяното мѣсто. Намокрованията сѣ релаксателни, умекчителни, засилителни или раздразнителни, споредъ естеството на течността, която употребяваме.

7) *Клизмитѣ* сѣ просто омиване съ нѣкоя течностъ; тѣ се различаватъ обаче отъ намокрованията, по туй че се оставятъ повече врѣме върху заболяното мѣсто намокренитѣ платове.

8) *Гаргари* се казватъ силнитѣ намокрования стѣннитѣ на устата, а особено на фарингеа. Течността, която употребяваме въ тоя случай, трѣбва да държимъ въ устата си, колкото се може повече врѣме, безъ обаче да ѝ глѣтваме. Има разнообразни гаргари: умекчителни, противозастѣгателни (стиптически).

9) *Гумма-арабиката* е уталожителната, употребявана противъ възпалението на дробитѣ и фарингеа. Дозата се състои отъ 15—30 грама, растопени въ 300 др. вода, за услаждаването на която прибавиме достатѣчна захаръ. Тоже добръ да се взема гумма-арабика въ буци, отколкото въ прахъ и да се растопява въ студена или сръднѣ топла, а никога не въ врѣла вода.

10) *Сокъ отъ билки*, който получаваме отъ зелени трѣви и растения, начучани въ хавана и исцѣдени хубаво. Тоя сокъ можемъ да ароматизираме като му прибавимъ оня на тѣкон ароматически ра-

стенни, като нането; употребява се за засилването на стомаха. Соковете биват: пивнегонителни, засилителни, очистителни на кръвта, расхладителни и пр.

11) *Битъ айченъ есалтекъ* (lait de poule) се прави отъ двѣ лъжици захаръ въ прахъ, желтъкътъ на едно или двѣ прѣсни яйца и една голѣма лъжица вода отъ портокалени цвѣта. Всичко това се разбърква много бързо, като се прибавя малко по-малко нужното количество врѣла вода. Полезно е туй питие за хрупотница, прѣсипалостта и се взема всѣка вечеръ въ врѣме на лягане и по възможности горещо.

12) *Калциевъ матезий* е металническо вещество, бѣло, лесноусвоятелно, служащо като леко очистително или противъ отравянето отъ окиси. Взема се: една голѣма лъжица сутринъ и двѣ други като очистително въ половинъ чаша вода.

13) Най-добри *очистителни* сѣ тѣй нарѣченитѣ *Скотийски хапове* (pilules Ecossaises), които сѣ евтини и не причиняватъ болки на стомаха, нито подлежатъ на нѣкакво влияние отъ врѣмето; тѣ дѣйствуватъ на другата зараа, ако се взематъ отъ вечерята още 4—5 хапа за мѣжеть, 3—4 за слаби стомаси, и 2—3 сѣ достатѣчни за дѣцата. Ний особено прѣпорѣчваме тия хапове на домакинитѣ. Други очистителни сѣ: английската солъ, рециновото масло. За очистителнитѣ въобще се върва, че сѣ безопасни, а за това нѣкои ги употребяватъ безцѣлно; това не е истина, защото очистителнитѣ силно дѣйствуватъ върху червата и причиняватъ едно общо раздражение, което може да има лоши послѣдствия.

14) *Леки очистителни* сѣ медътъ, манната, маслото на сладкитѣ бадеми (миндали). *Срѣдни очистителни* сѣ равентътъ или роварварътъ, сената, Шедличевата вода, Ражевата лимонада. Очистителнитѣ се взематъ сутринъ на гладно сърдце, а до дѣйствуването имъ приемъ чай, бульонъ или какво да е растопяюще питие. Подиръ очистването ни не трѣбва да ѣдемъ много.

15) *Фанически окисъ* («фенике») е много добро дезинфекционно срѣдство; той е отлично противомиазматическо срѣдство и се употребява за чистене на заразенитѣ мѣста.

16) *Кининтъ или сулфиматъ* е всѣкиму извѣстенъ като антипиретическо срѣдство. Взема се въ дози отъ 30—60 сантиграма на день въ нѣколко пѣти, слѣдъ като прѣмине трѣската. По причина на голѣмата си горчевина, взема се въ «остии» или хапове.

17) *Вино отъ кина* обикновенно се прави, като оставимъ 20 др. кина въ ракия или ромъ прѣзъ 24 часа и прибавимъ 1 ока бѣло вино, а слѣдъ 8 дена го исцѣдимъ: вземаме отъ него всѣка заранъ, пладиъ и вечеръ прѣди яденнето една или двѣ голѣми лъжици. То ползува много на слабитѣ стомаси, въобще на слабитѣ и страдающитѣ отъ хлороза. Ароматизира се чрѣзъ портокалени кори. Прѣпорѣчваме туй лѣкарство на всѣко семейство. (Слѣдва.)

Обяснения

на образцитѣ отъ ржодѣлата.

Обр. 1. *Цѣтани*: бѣла шевица за възглавница.

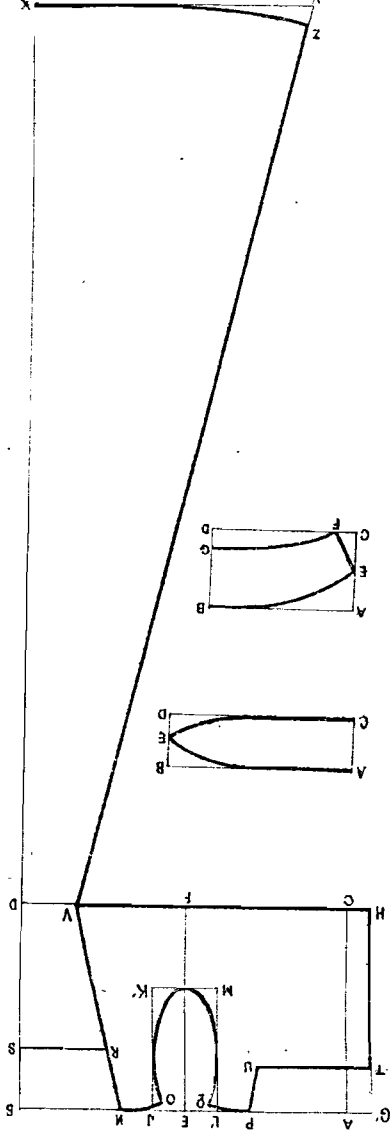
Обр. 2. *Гирлянда* за покривка на маса: ошива се на сукно, отъ какъвъ-да е цвѣтъ, съ вълна и коприна; клонътъ на лозата първомъ се трипосва съ вълна и послѣ се ошива съ червено-кафяна вълна; едната половина, гдѣто е сѣнката му, прави се съ Алжирска *) коприна отъ сѣщи по-отворенъ цвѣтъ. Обвитото клонче по лозата се прави отъ маслинен коприна. Листовѣтъ №№ 1, 1 и тѣ сѣщо както и клонътъ първомъ се трипосватъ отъ долу съ вълна, за да бѣдѣтъ доста испъкнали; почвате да работите отъ върха на листа съ вълна отъ най-отворенъ цвѣтъ на малко мухлясалъ лимонъ и слизате на долъ постепенно като свършвате съ тъмно-пепелявъ цвѣтъ; послѣ това, почвате да работите малко по-навѣтръ отъ обиколката съ розово-кремена коприна и свършвате съ такава отъ винено-каленъ цвѣтъ, а най-послѣ правите жилитѣ отъ сърма или отъ златни клѣбца. №№ 2, 2 маслинен, поставяйки сѣщо както у №№ 1, 1. №№ 3, 3 съ виненъ цвѣтъ, като почвате отъ най-отворения му цвѣтъ и достигвате постепенно до най-тъмния. №№ 4, 4 съ зеленикъво-желтъ цвѣтъ като агурѣда. №№ 5, 5 съ моравъ цвѣтъ отъ най-отворения до най-тъмния му цвѣтъ. №№ 6, 6 отъ бѣлъ до пепелявъ. №№ 7, 7 бордо отъ най-отворения до най-тъмния му цвѣтъ. №№ 8, 8 отъ бѣлъ до желтъ. Жилитѣ и тичинкитѣ у №№ 6, 6; 7, 7; 8, 8 се правѣтъ златни. Останалитѣ клончета и мустачки се правѣтъ отъ търчиненъ или маслиненъ цвѣтъ.

Обр. 3. *Букви R*: марка за бѣли дрѣхы и др. Фигури 12, 13, 14: виждѣ статия *кросинѣ*; Фигури 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29: виждѣ статия *шевица*.

Корреспонденция.

Г-и и Г-а Янка Попова *Търново*, Майоръ Мамарчевъ *Кюстендилъ*, Капит. Желъзовъ *Станимака*, Т. Фикова, Кал. Скина, Русси Матеева, А. Бешкова *Варна*, Амалия Примджанова, Мария Галева *София*, Елена Аршикова, Мария Иванчева *Самоево*, Мар. Димова, Клотилда Касабева *с. Гиренъ*, К. Н. Житарова, М. Ст. Паница, Подполк. Добриновъ, Чирпанлѣва, Юр. Паница, Н. Мутафовъ *Варна*. Получихме стойността на едногодишното течение на «Домакинята»; благодаримъ. — Г-нъ Ст. Тютюнджиевъ *Кааши*. Получихме 10 лева и 50 ст. стойността на полученитѣ отъ Васъ 3 течения отъ «Домакинята» за тѣзи год. и 1 за минжалата год.; молимъ и за останалия 1 левъ; новитѣ абонатъ записахме; благодаримъ. — Г-нъ *** Т. подарява едногодишно течение отъ «Домакинята» на М. Лучова въ *Сопотъ*. — Г-а М. М. *София*. Пратенитъ пари получихме, благодаримъ. Броеветъ Ви ги испрацахме въ Самоковъ, сега повторно Ви пращаме изгубенитъ. — Г-нъ Ц. Хр. Селвѣлиевъ *Атисло*. Съобщѣте молимъ до сега вѣдѣ сте получавали списанието.

*) Ако нѣма такава коприна, вземѣте ибришинъ, разсукнѣте и полученитѣ по тоя начинъ прѣжди ги употребѣте, като ги прѣкарвате венчки изедно прѣзъ иглата и ошитѣ вѣтето съ Алжирска коприна, защото така разсуканий ибришинъ много ѣ прилича.

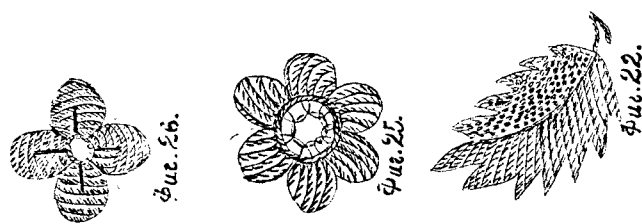

Фиг. 13

Фиг. 14

Фиг. 12

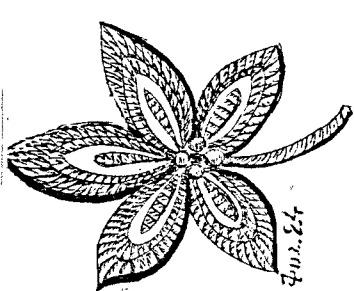
Кроение

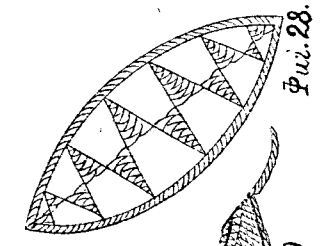
Фиг. 26

Фиг. 25

Фиг. 22

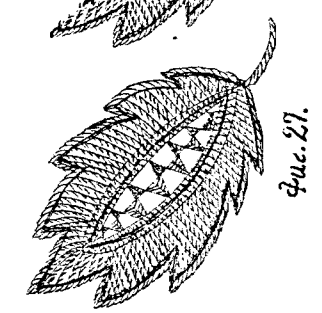
Фиг. 24

Фиг. 28

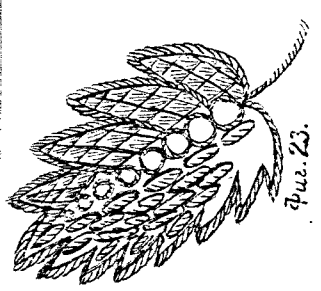

Фиг. 29

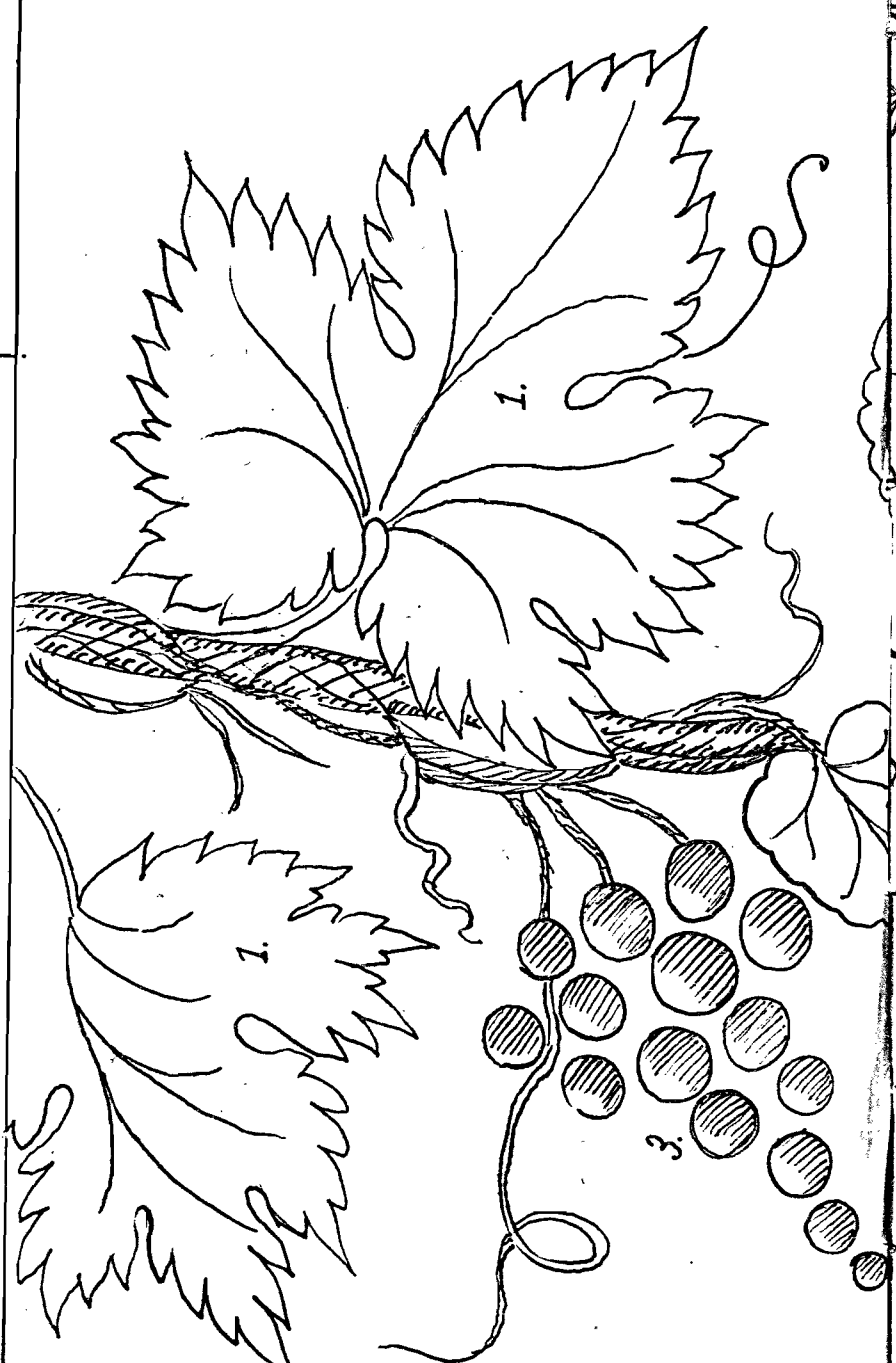

Фиг. 27

Шевица

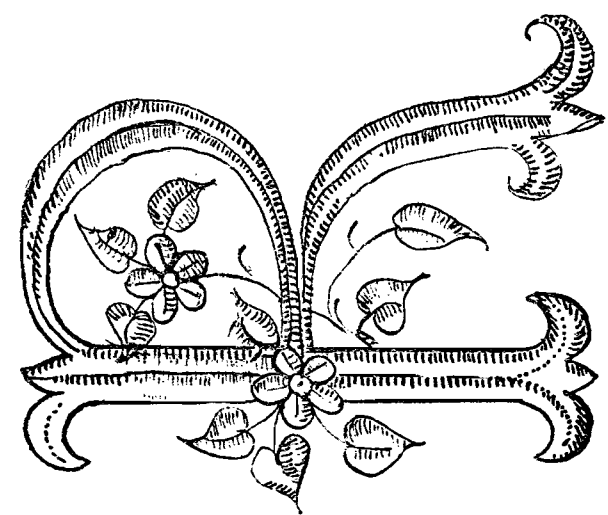
Фиг. 23

1

2

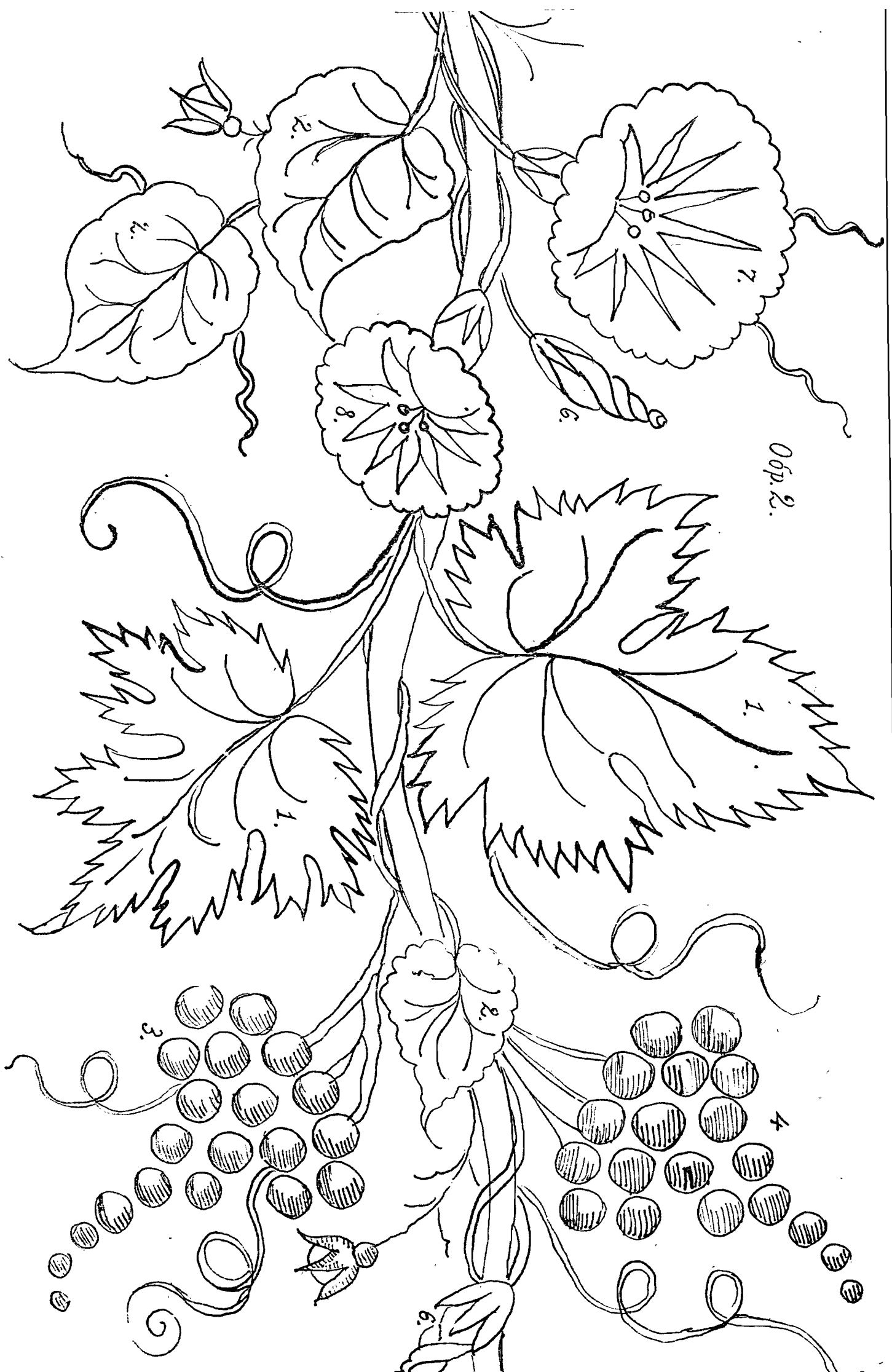
3

Обр. 3

06p. 1.

06p.2.

